

ԾՆՆԴԵԱՆ ՊԱՏԳԱՄ ԲԵԹՂԵՀԷՄԻ

Սիրեցեալ ժողովուրդ Հայոց, որ յԻսրայել եւ ի Պաղեստին, որ ի Յորդանան եւ ի Հայաստան, որ յԱրցախ եւ ի Սփիւռս աշխարհի ցրուեալ:

Փառք Ամենակալին, կրկին համախմբուած ենք Քրիստոսի Ծննդեան Սուրբ Տաճարին եւ Մսուրին մէջ, ի Բեթղեհէմ, եւ հայկական աւանդութեամբ, Երուսաղէմի Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեան, եւ մեր ժողովուրդի հաւատաւոր զաւակներուն հետ, Սուրբ Երկրի սրբավայրերուն մէջ դարաւոր մեր առանձնաշնորհումներուն համաձայն, յանուն մեր ազգին, կը մատուցանենք մեր Սուրբ Պատարագը, եւ կը կատարենք Հայաստանեայց Ուղղափառ մեր Եկեղեցւոյ պաշտամունքները:

Անցնող տարուան սկիզբները, այնքան յուսալից էինք որ պիտի վերջ գտնէին կործանարար պայքարները, ցեղային ատելութիւնները, ընկերային եւ տնտեսական տագնապները, ընտանիքներու անհիտումը, եւ մօտ էր Տիրոջ պատգամին իրականացումը Եսայի մարգարէին բերնով, թէ՛ ժողովուրդները պէտք է ձուլեն իրենց սուրերը, եւ զանոնք խոփերու վերածեն, եւ իրենց սուրիները մանգաղներու փոխակերպեն. եւ այլեւս ազգ ազգի վրայ սուր պիտի չը բարձրացնէ: «Եւ ոչ եւս ուսանիցին տալ պատերազմ:»

Յաւիտենական եւ նոյնն է պատգամը մարդացեալ Աստուծոյն, Քրիստոսի մարդեղութեան եւ Աստուածայայտնութեան խորհուրդին:

Խաղաղութեան եւ բարգաւաճութեան կարօտ անհատներուն, ինչպէս նաեւ ազգերուն համար, չկայ ասկէ աւելի անխարդախ պատգամ մը յոյսի եւ փրկութեան:

Բայց չարին սադրանքները, եւ կայէնատիպ ատելութեան եւ եղբայր սպանութեան պոռթկումները, մեր շուրջն են միշտ, ամենազգի կերպարանքներով եւ շարժառիթներով:

Եւ այդ պատճառաւ իսկ, ազգերը պէտք է սորվին եւ սորվեցնեն հոգիի պատերազմը պատերազմելու, եւ ընդդէմ չարին գինուորեալ հաւատաւորներու բանակը գորացնելու, ձայնը լսելի դարձնելու:

Այն ատեն, «Անբաւելին երկնի եւ երկրի» իսկապէս մեր մէջ պիտի բնակի, իբրեւ «հօր իշխան», իբրեւ «խորհրդական», իբրեւ «էմմանուէլ» եւ «մարդացեալ փրկիչ» աշխարհի:

Եւ ի՛նչ՝ աւելի անկասկած ապահովութիւն եւ ուրախութիւն, քան տեսնել, անդրադառնալ, եւ հաւատալ որ, Բեթղեհէմի խոնարհ մտուրին մէջ, «ի խանձարուրս պատեալ» մանուկ Յիսուսը եղաւ, եւ է, Վարդապետը եւ տիպարը՝ հոգիին անարիւն պատերազմը պատերազմող, եւ իսաչելութեան խորհուրդով՝ հոգիի անխարդախ երջանկութիւնը ապահովող: Անհատներուն, ինչպէս նաեւ Ազգերուն եւ ամբողջ մարդկութեան համար:

Աստուածային օրհնութիւն է, որ ազգերու շարքին եւ ընտանիքին մէջ, հայ ժողովուրդը առաջինը եղաւ աշխարհին յայտարարելու, թէ ինք ընդունած է եւ յանձն առած է կրել Յիսուսի իսաչը, հաւատալով անոր յաղթանակին, անոր յարութեան: Եւ քան զարեւր հաւատարիմ մնացած է իր յայտարարութեան եւ իր խոստումին:

Այսօր եւս, հայրենական հողերուն վրայ մեր անկախ Հայաստանի եւ Արցախի, մեր հաւատքի զանգակները կը դողանցեն, հակառակ մեր տանջակոծ ժողովուրդին կրած զրկանքներուն, հակառակ մեզ շրջափակող չար ուժերու սպառնալիքներուն:

Ժողովուրդներուն եղբայրութեան եւ արարիչ Աստուծոյ հայրութեան հաստատ հաւաստումը քարոզող «Խաղաղութեան Իշխանին», Յիսուս Գրիստոսի պատգամը կը մնայ յաւերժական նշմարտութիւն, երբ կը յայտարարէ թէ՛ «Հոգին է կենդանարար», եւ թէ՛ «Մի՛ վախնա՛ք անոնցմէ որոնք մարմինը կը սպաննեն,

այլ վախցե՛ք միայն անոնցմե՛, որոնք կարող են հոգին սպաննել:»

Ամեն ազգե՛ եւ ամենուրեք, նոյն հաւատֆոյ գօտեպիւնդ հոգիներու հետ, մենք եւս, Քրիստոսի Մննդեան Սուրբ Այրին մէջ հաւաքուած, կ'աղօթենք որ, Աստուծոյ օրհնութեամբ, խաղաղութիւն եւ բարօրութիւն հաստատուի Սուրբ Երկրի եւ շրջակայ երկիրներու եւ խոռվայոյզ բոլոր ազգերու կեանքին մէջ:

Աղօթենք որ Տէրը ինք առաջնորդէ Ընդհանրական Իր Եկեղեցին, հաւատարիմ սպասաւորը մնալու իրեն տրուած առաքելութեան: Եւ անասան պահէ հայրենի մեր պետութիւնը, նուիրապետական Աթոռները մեր Մայր Եկեղեցւոյ, եւ «կենդանարար հոգիով» առատաբաշխ շնորհագարդէ աշխարհի համամարդկային ընտանիքը, խորհուրդովը Սուրբ Մննդեան նուիրական այս տօնին: Եւ Սուրբ Հոգին ֆշմարտապէս բացայայտէ հրաշքը մարդացեալ Փրկչին յայտնութեան:

Եւ ուրախութեան ղօղանջներով թող արձագանգէ օրհնաբեր աւետիսը Մննդեան.—

«Քրիստոս ծնաւ եւ յայտնեցաւ.

Օրհնեալ է յայտնութիւնն Քրիստոսի:»

Թ.Ա.Մ.

18 January 1997

ARMENIAN CHRISTMAS IN BETHLEHEM

Dear children of the Armenian Apostolic Orthodox Church all over the world, and men and women of good will everywhere:

During this Christmas season, for Latins, the Greek Orthodox, the Armenian and Oriental Orthodox Churches, the celebrations are extended from December 24th to January 19th, and there is jubilation in Bethlehem, the manger of the birthplace of our Lord Jesus Christ.

This is the second celebration for our Palestinian brethren, who act like hosts, who in their capacity as official government authority, join the Christians in their Christmas festivities.

His Excellency the President Mr. Yaser Arafat, is an undeniable witness to the world, aiming at building new bridges, together with the Government and the leaders of the people of Israel, establishing unwaivering understanding and cooperation for peace, security and prosperity, for the mutual benefit of coming generations.

A few months ago, here in this hallowed spot, in this humble grotto, people said they had seen the miracle of a weeping Christ.

Thousands of believers, of all ages and professions, from all parts of the land, congregated in these narrow confines to gaze in awe, hope and trepidation upon the sight of the blood-drenched tears of the Saviour, and to pray for an answer to their innermost longings.

While many declared it a real miracle, others scoffed. While many prayed on their knees for a sign of the grace and favour of God, others stood by, and laughed.

The actual miracle is not that an ancient, faded icon shed tears, but that in this age of uncertainty and scepticism, there are still people willing to believe in miracles, in the mercy of God and the promise of Christ.

Christmas is a timely reminder to us of the permanence of Christ's message of hope and salvation. And if we want to witness a miracle, we need look no further than our own heart.

"Glory to God in the highest, and peace on earth and goodwill towards men," the Angels sang to the shepherds as they crouched by their fire, and their words have echoed down the ages, and will continue to be heard as long as there is a living soul inhabiting our planet.

"**Glory to God,**" the Angels said, because God is everything, and everything belongs to Him. We are nothing without His special grace. This is His kingdom, and we are full-fledged citizens of it, endowed with inalienable birthrights that nothing can deprive us of. If only we realise the full meaning of this, we shall never lose hope or surrender to despair.

"**On earth peace:**" it is the most fundamental longing of every human being, particularly those of us who are caught up in the horror of war and famine. God promises us peace on earth, if only we would purify our hearts and accept each other as brothers of the same family, and love each other, without distinction, whether the other is a friend or a foe. For without such love, particularly the "impossible" one of loving your enemy, there shall be no peace on earth.

"**And goodwill towards men;**" love cannot flourish without good will. If we really want to be loved, we must exorcise any feelings of ill-will we bear towards others, and fill our heart with good-will towards all others.

When, twelve months ago, we gathered here at this hallowed spot, to celebrate our first Christmas in Bethlehem under the Administration of our brothers, the Palestinians, just as for centuries past, others before us had knelt, under different Administrations, we were filled with all sorts of expectations.

Many of these, particularly our yearning for peace, have still to be fulfilled, for although many things have happened in these 12 months, much is still left to be done.

We pray that the coming year will see the realisation of all our dreams, so that eventually peace may reign on earth, that the world may be filled with men of good will and that the Glory of God may be manifested among us, and may the whole universe worship the compassionate, the merciful God, the Allah, the Yahweh, and the Saviour of mankind, for ever and ever.

AMEN.

Patriarch Torkom Manoogian